

<https://helda.helsinki.fi>

Ylistyshymnit Herralle (Barkhi Nafshi a-e)

Pajunen, Mika Sakari

Gaudeamus

2017

Pajunen , M S 2017 , Ylistyshymnit Herralle (Barkhi Nafshi a-e) . julkaisussa R Sollamo & M S Pajunen (toim) , Kuolleenmeren kirjakääröt : Kriittinen suomennosvalikoima . Gaudeamus , Helsinki , Sivut 332-337 .

<http://hdl.handle.net/10138/309716>

unspecified
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

YLISTYSHYMNIT HERRALLE

(Barkhi Nafshi^{a-e})

Mika S. Pajunen

Qumranin luolasta 4 löydettyt käsikirjoitukset 4Q434–438 sisältävät ainakin osittain yhteneväisen kokoelman ylistyshymnejä. Kokoelman hymnien kansainvälinen nimi, *Barkhi nafshi*, on peräisin hymnien aloitusformelistä, joka sisältää nämä hepreankieliset sanat. Sanatarkka käännös niille olisi ”siunaa/ylistä sieluni (jotakuta)”. Sama aloitusformeli esiintyy myös Psalmeissa 103 ja 104. Se on vuoden 1992 Kirkkoraamatussa käännetty ”Ylistä Herraa, minun sieluni!”

Ylistyshymnit Herralle on kaikki laadittu samalla peruskaavalla kuin Psalmit 103 ja 104. Niissä on sama edellä mainittu aloitusformeli ja hymnit myös loppuvat vastaaviin Jumalan ylistyksiin. Jokainen näistä hymneistä ylistää jotakin tiettyä Jumalan ominaisuutta tai puolta. Niissä korostetaan sitä, kuinka ylistettävä piirre on näyttäytynyt menneisyydessä, miten se voidaan havaita nykyisyydessä ja miten sen odotetaan ilmenevän tulevaisuudessa. Psalmi 103 keskittyy Jumalan armoon ja Psalmi 104 Jumalaan Luojana, kun taas Qumranin *Ylistyshymneissä Herralle* kerrotaan esimerkiksi Jumalan pelastusteoista juutalaisen liikkeen parissa (4Q434) ja hänen yksilöille osoittamastaan hyvydestä (4Q437).

Käsikirjoitukset 4Q434–438 koostuvat kukin ainoastaan muutamista fragmenteista (1–11), joista vain harvat sisältävät merkittävästi tekstiä. Tässä käännöksessä ovat mukana suurimmat fragmentit. Valtaosa niiden aukkokokoh-tien tekstitäydennyksistä perustuu muiden käsikirjoitusten pienempiin fragmentteihin, jotka sisältävät pätkiä samasta hymnistä. Täydennykset ovat siis suhteellisen varmalla pohjalla.

Ylistyshymnit Herralle -kokoelman on siis laatinut jokin yksittäinen juutalainen liike, joka pitää hymnien perusteella itseään Jumalan valittuna kansanosana Israelista. Osa Vanhan testamentin profetioista on toteutunut liikkeen historiassa (4Q434 1), ja niinpä se odottaa myös muiden profetioiden täytymystä (4Q434 2). Käsikirjoitusten toimittajat, Moshe Weinfeld ja David Seely, väittävät hymnien olevan Qumranin liikkeen käsialaa. Tämä näkemys ei kuitenkaan ole saanut yksimielistä kannatusta, koska *Ylistyshymnit Herralle* eivät sisällä Qumranin liikkeelle tyypillistä sanastoa. Toisaalta hymnien maailmankuva ja teologiset käsitykset sopivat täysin yhteen Qumranin liikkeen näkemysten kanssa, ja hymneissä kuvatut menneisyyden tapahtumat voidaan tulkita Qumranin historian valossa.

On siis epäselvää, ovatko hymnit peräisin Qumranin liikkeeltä vai ottiko se muualla laaditut hymnit käyttöönsä, koska ne sopivat niin hyvin sen ideologiaan ja tilanteeseen. Säilyneiden käsikirjoitusten lukumäärä joka tapauksessa

viittaa siihen, että hymnit olivat liikkeen parissa suosittuja. Kaikki viisi käsi-kirjoitusta voidaan ajoittaa käsialan perusteella karkeasti ajanlaskun alkuun, ja itse hymnit tuskin ovat paljon tätä vanhempia.

Kirjallisuutta

- Weinfeld, Moshe & David Seely (1999). 4QBarkhi Nafshi^{a-e}. Teoksessa Ester Chazon et al. (toim.): *Qumran Cave 4, XX. Poetical and Liturgical Texts, Part 2*. Discoveries in the Judaean Desert XXIX. Oxford: Clarendon Press, 255–334.
- Pajunen, Mika S. (2012). From Poetic Structure to Historical Setting. Exploring the Background of the *Barkhi Nafshi* Hymns. Teoksessa Jeremy Penner, Ken M. Penner & Cecilia Wassen (toim.): *Prayer and Poetry in the Dead Sea Scrolls and Related Literature. Essays in Honor of Eileen Schuller on the Occasion of Her 65th Birthday*. Studies on the Texts of the Desert of Judah 98. Leiden: Brill, 355–376.
- Seely, David R. (1996). The *Barkhi Nafshi* Texts (4Q434–439). Teoksessa Donald W. Parry & Stephen D. Ricks (toim.): *Current Research and Technological Developments on the Dead Sea Scrolls. Conference on the Texts from the Judean Desert, Jerusalem, 30 April 1995*. Studies on the Texts of the Desert of Judah 20. Leiden: Brill, 194–214.
- (1996). The “Circumcised Heart” in 4Q434 *Barkhi Nafshi*. *Revue de Qumran* 65, 527–535.
- (2000). Implanting Pious Qualities as a Theme in the *Barkhi Nafshi* Hymns. Teoksessa Lawrence Schiffman, Emanuel Tov & James C. VanderKam (toim.): *The Dead Sea Scrolls Fifty Years after Their Discovery. Proceedings of the Jerusalem Congress, July 20–25, 1997*. Jerusalem: Israel Exploration Society, 322–331.
- Weinfeld, Moshe (1992). Grace after Meals in Qumran [4Q434]. *Journal of Biblical Literature* 111, 427–440.

Barkhi Nafshi^{a-e}

Yhteisön ylistys Jumalan johdatuksesta

4Q434 1 (4Q435 1, 1–8, 4Q437 1, 1–2)

1,1 Ylistä Herraa, minun sieluni,¹

ikuisesti kaikista Hänen ihmeellisistä teoistaan,²

ja ylistetty olkoon Hänen nimensä.

Sillä Hän on pelastanut sorretun hengen,

2 ei ole halveksinut nöyrää

eikä unohtanut avuttomien hätää.

Hän on avannut silmänsä (näkemään) avuttomat,

Hän on kuullut orpojen avunhuudon

ja kallistanut korvansa **3** heidän valitukselleen.

Suuressa armossaan Hän oli lempeä nöyrille:

Hän avasi heidän silmänsä näkemään tiensä³

ja heidän korvansa kuulemaan Hänen **4** opetuksensa.

Hän ympärileikkasi heidän sydäntensä esinahan,

pelasti heidät hyvydessään

ja asetti heidän jalkansa tielle.⁴

Hän ei hylännyt heitä heidän suuressa ahdingossaan,

5 ei luovuttanut heitä häikäilemättömien miesten käsiin

eikä tuominnut heitä yhdessä jumalattomien kanssa.

Hän ei syt[yttä]nyt vihansa paloa heitä vastaan

eikä tuhonnut heitä **6** vihassaan.

Vaikka Hänen vihansa hehku ei kokonaan laantunut,

ei Hän kiivautensa tulessa tuominnut heitä.⁵ (*vacat*)

7 (Vaan) hän tuomitsi heidät suuressa armossaan,

ahdingon tuomiot olivat (vain) heidän koettelemisekseen.⁶

Hän lisäsi yhä armoaan

ja [pi]ilotti heidät pakanakansojen keskelle,

...[...] **8** ihmiseltä Hän pelasti heidät.

1. Vrt. Pss 103:1, 104:1.

2. Säkeessä kerrotaan tämän ylistyshymnin aihe eli Jumalan ihmeelliset teot. Ks. 2. Moos 3:20, 34:10; Tuom 6:13; Jer 21:2; Pss 9:2, 26:7.

3. On huomionarvoista, että hymnin mukaan Jumala on paljastanut tiensä vain kyseiselle liikkeelle, ei koko Israelin kansalle.

4. Säkeet kertovat kohdan 5. Moos 29:3 täyttymyksestä liikkeen menneisyydessä. Sydämen ympärileikkauksesta ks. 5. Moos 10:16, 30:6.

5. Vrt. Ps 103:9.

6. Koettelemuksista Jumalan tapana koetella ihmisten uskollisuutta ks. esim. 5. Moos 8:2–4; Jes 1:25, 48:10; Ps 26:2; Job; 4Q381 24a 6, 46a+b 5–6, 48 4.

Pakanakansojen paljouden (keskellä) Hän ei tuominnut heitä,
eikä [...]heitä kansojen parissa.

Hän on kätkenyt heidät [...]

9 ja Hän on muuttanut pimeyden valkeudeksi heidän edessään,
tehnyt rosoiset alueet sileiksi¹

ja paljastanut heille rauhan ja totuuden varastot.²

Hän on a[settanut] **10** mittatikulle heidän henkäyksensä,

Hän on punninnut heidän puheensa arvon³

ja virittänyt heidät soimaan huilujen tavoin.

Sillä Hän on antanut heille toi[senl]aisen sydämen,

ja he kulkevat [...] tie[llä].

11 Myös sydämensä tiellä Hän on johdattanut heidät lähemmäs,
sillä he ovat vakuuttaneet hengellään.

Hän on lähettänyt (enkelinsä) ja eristänyt heidät

ja käskennyt, ette[i yksikä]än (kulku)tauti [iske] (heihin). **12** (*vacat*)

Hänen enkelinsä leiriytyy (heidän) ympärilleen,

vartioiden heitä, ettei [Beli]al tuhoaisi heitä.

13 [Hän hen]käisee heidän vihollistensa [päälle
vi]han[sa] tulessa kulut[taakseen heidät loppuun].

Hänen vihansa [... **14–18** ...]

1 II,1 [heidän] vaivoissaan [ja] heidän ahdin[gossaan,] ja Sinä [pelastit] hei-
dät kaik[sta] ahdingosta. [...] **2** Sinä olet tehnyt heille ihmisten jälkeläisten
edessä, ja Sinä pelastit heidät itsesi tähden. [...] **3** ja he tarkastelivat omia ja isi-
ensä rikkomuksia ja sovittivat (ne) ve[dellä ...] **4** säädöksissäsä ja tiellä, jonka
olet opettanut [...] **5** siihen asti, kunnes ...[...]...[...]

Frg. 2,1 [...]...[...]¹ että naisparka tulee lohdutetuksi murheessaan. ...[...]
2 tuhotakseen pakanakansat, kaataakseen kansakunnat ja jumalattomat [...]
uudista **3** taivaan ja maan työt ja anna heidän riemuita, ja Hänen kirkkautensa
täyttää [koko maan] sovittaakseen heidän [syy]lisyytensä. **4** (Hän, joka on)
<hyvyy> hyvyydessä suuri, lohduttaa heitä. Hyvä ...[...]... nauttiakseen **5** sen
hedelmistä ja hyvyydestä (*vacat*)⁴ [...] (*vacat*)

6–7 Hän lohduttaa Jerus[em]iä niin kuin äiti (lastaan). Hän asus[taa]
siellä (Jerusalem) i[kui]sesti [niin kuin sulhanen] morsiamensa kanssa [...]
sil]lä Hänen valtaistuimensa on aina ja ikuisesti, ja Hänen kunniansa ...[...] ja
kaikki (pakana)kansat **8** [...]Hänelle, ja [taivaall]inen sotajo[ukko] on oleva

1. Hymnin kirjoittaja viittaa kohtaan Jes 42:16.

2. Hymnin kirjoittaja viittaa kohtaan Jer 33:6.

3. Vrt. 1QH^a 9:28.

4. Riveillä 1–5 kirjoittaja on käyttänyt erityisesti Jesajan kirjan loppupuolelta tuttuja teemoja ja sanastoa. Ks. erityisesti Jes 54:11, 62:5, 65:17–18, 66:13.

siellä, ja heidän kallisarvoinen [ma]ansa **9** [...]... kunn[ia ...]... minä tahdon ylistää **10** [...] ylistetty olkoon Korkeimm[an] nimi [...] (*vacat*)¹

11 [...] ylistä [...] hyvyytesi minulle **12** [...] Lain sinä olet asettanut **13** [...]... säädöksiesi kirjan [...]

Ylistys Jumalan aikaansaamasta muutoksesta ihmisessä

4Q436 1 (4Q435 2 I, 1–5) **I,1** [...] ymmärrystä vahvistamaan särkynyttä sydäntä ja jatkuvasti kokemaan helpotusta siinä (ymmärryksessä). (Niin Hän) lohduttaa kurjia heidän ahdinkonsa aikana ja nostaa kaatuneiden (hervonneet) kädet ylös **2** sekä tekee (heistä) tiedon välineitä, (jotta he) jakaisivat tietoa viisaille. Näin suoraselkäiset saavat lisää ohjeistusta, että he ymmärtäisivät **3** tekojasi, jotka teit entisinä aikoina sukupolvien saatossa. He saavat ikuisen ohjeistuksen, jonka **4** [olet asetta]nut eteeni, (nimittäin) edessäni pitämäsi Lakisi sekä liittosi, jonka olet vahvistanut minulle.

Olet vahvistanut [särkynyttä] sydäntä **5** kulkemaan teilläsi. Olet huolehtinut sydämestäni ja läpäissyt sisimpäni, etten unohtaisi säädöksiasi. **6** [Sydämeeni olet kiin]nittänyt Lakisi, avannut sen sisimpääni ja tukenut minua seurattessani teitä[si, **7** noudattaessani taht]oasi. Sinä olet tehnyt suustani kuin terävän miekan ja kirvoittanut kieleni puhumaan pyhiä sanoja. Olet asettanut **8** [niiden tielle] kuolaimet, etteivät ne pohtisi ihmisen tekoja, hänen huuliltaan kirpoavia tuhon (sanoja). Olet vahvistanut jalkojani **9** [...]... ja kädelläsi olet tarrannut oikeaan käteeni ja lähettänyt minut suo[ralle ...] **10** olet [nu]hdellut [kivisen sydämen] (pois) minusta ja asettanut sen tilalle puhtaan sydämen. Olet torjun[ut sisimmästäni] pahan taipumuksen **11** [...] (*vacat*) [...] **II,1** olet asettanut sydämeeni [pyhy]den [hengen]. Olet poistanut minusta silmien (tekemän) haureuden ja saanut ne sen sijaan tarkkaamaan [kaikkia **2** teitäsi]. Olet karkottanut minusta [uppi]niskaisuuden ja asettanut tilalle nöyryyden. Olet poistanut [minusta] raivoisan vihan [ja asettanut **3–4** tilalle pi]tkämie-lisyyden [hengen]. Olet pyyh[kinyt] minusta sydämen kopeuden ja katseen ylimielisyyden. [Olet hävittänyt petollisuuden hengen ...]... ja ...[...]. Sinä annoit minulle [särky]neen sydämen. Taipumuksen [...]

Ylistys Jumalan suuresta hyvyydestä liikkeen johtajaa kohtaan

4Q437 2 (4Q434 4, 1–2; 4Q435 5 1–4) **I,1** [...] tavoittelijoiden seurakunnalta [... **2** ...] he ovat virittäneet [verkon] ottaakseen minut kiinni ja vainonneet henk[eäni ... **3** ... Mutta] heidän [miek]kansa lävistivät heidän oman sydämensä, ja heidän jousensa hajosivat kappaleiksi (*vacat*)

[... **4** ... kaiken tä]män [tähden] minä ylistän nimeäsi eläessäni, sillä (Sinä) pelastit minut pakana[kansojen] ansasta [... **5** kansa]kuntien. Hyvyytesi oli kilpi ympärilläni,² ja Sinä varjelit henkeäni pakanoiden keskellä ja ...[... **6** ...] Sinä [et] ole saattanut minua rakastavia häpeämään minua. En ole unohtanut

1. Hymni loppuu todennäköisesti tähän ja seuraavat sanat kuuluvat jo toiseen hymniin.

2. Hymnin kirjoittaja on käyttänyt tässä Psalmin 91 jakeita 3 ja 4.

säädöksiäsi sielu[ni] ahdingossa [... 7 ... et] ole kätkenyt kasvojasi aneluiltani, ja kaiken murheeni Sinä olet nähnyt, ja rikkomukse[ni ... 8–9 Kun] henkeni heikkeni ahdinkoni vuoksi, Sinä kuulit ääneni. [Sinä] kät[kit minut] nuoli-viineesi, [piilotit] minut [kätesi varjon alle]. Sinä teit minusta terävän nuolen ja kätkit minut kämmenesi suo[jaan], ja ...[... 10 suosta] Sinä pelastit minut, etten hukkuisi siihen, ja pakanoiden tulvasta, ettei se huuhtoisi minua mukana, ja ...[... 11 vajoaisi] sen syvy[yksi]in. (*vacat*)

Sinä olet nostanut sie[lu]ni tuonelasta ja antanut elämän[eteeni]. 12 Olet asettanut ennusmerkkien [miesten seurakunnan] is[tumaan] eteeni ja lohduttanut minua oikeamielisyyden jälkeläisillä. Olet ilahduttanut [sieluani] oi[keudenmukai]suuden mittanuoralla 13 [ja] elävöittänyt henkeni oikeamielisyyden [painolla]. (*vacat*)

Minä ylistän ko[ko voimallani] Herraa, 14 [kiitän] Hänen [hy]vyyttään sydämeni riemulla. Sinua minä olen muistanut, Herra, ja sydämeni on vakaa e[dessä]si. Olen odottanut 15 [pelastustasi, Her]ra, ...[...]... olen muistanut, ja sydämeni on riemuinnut. Sinä vahvistat voi[mani]. 16 [Sieluni ...] janoaa [Sinua], se [ta]rraa Sinuun [kiinni]. Minä mietiskelen tekojasi, olen muistellut Sinua [vuote]llani yön vartiohetkinä.